

Lotte Mørks prædiken fastelavnssøndag

Taler

Lotte Mørk
Hospitalspræst

Dato

23. februar 2020

Sted

Rigshospitalets Kirke

Omstændigheder**Prædikentekster**

Paulus' Første Brev til Korintherne kapitel 13, vers 1-13
Lukasevangeliet kapitel 18, vers 31-43

I dag er det Fastelavnssøndag – optakten til fasten frem mod påsken, hvor du burde fordybe dig i din relation til Gud i bøn og med rette besinde sig på sin egen dødelighed. Her på Rigshospitalet er det ikke nødvendigt at tale om hverken faste eller fordybelse. Det er der masser af. Derfor vil jeg hellere tage fat i lignelsen om den blinde mand, som Jesus gør seende, i dagens tekst:

“Bliv seende – din tro har frelst dig”. Sådan sagde Jesus til den blinde mand. Teksten er en lignelse, så hvis vi *ikke* skal tage den bogstaveligt, hvad betyder den så? Eller for at spørge på en anden måde: Hvordan kan vi forstå dét med at være seende? Det vil jeg gerne udfordre.

Jeg tror de fleste af os bilder os ind, at vi går rundt og ER seende, fordi vi kan se med vores øjne. Men der er forskel på at *se* og at være *seende*. At være seende er at danne mening i dét, vi ser. Men det er ikke ligegyldigt, hvilken mening, vi danner – det er ikke ligegyldigt, hvilken historie, vi fortæller om dét, vi ser. Og hvad nu, hvis vi først rigtigt bliver seende, når vores tro har frelst os, som Jesus siger? Hvad nu, hvis de historier, vi fortæller om dét, vi ser, kun er store nok, hvis vi begynder at lade historierne handle mindre om os selv, og mere om Gud? Det er dét, min prædiken handler om i dag...

Her på Rigshospitalet møder jeg mange mennesker, hvis sygdom tvinger dem til at blive seende. Det er mennesker, der ligesom alle os andre gik rundt og troede, at de kunne se. De så et dejligt, lille liv med dem selv i centrum, som de havde styr på. De havde en god fortælling om, hvem de var, og hvad der gav mening i livet, syntes de. Lige indtil deres historie blev for lille, fordi sygdommen og

lidelsen blev for stor. Og de pludselig havde brug for en anden og meget større historie for at kunne holde ud at være her. De havde brug for at blive seende.

Jeg husker en samtale med en ung mand, der lå og ventede på at dø af sin kræftsygdom. Han lærte mig en del om, hvad det vil sige at blive seende – at se det uudholdelige på en måde, der er til at holde ud. Han lå på alene på en stue på 16. sal. Da jeg kom, satte jeg mig ned og kiggede ud. Der var en ualmindelig smuk udsigt over hele København. Jeg kan huske, at jeg nåede at tænke, at det måtte være surrealistisk at ligge der og kigge ud over en by fyldt med muligheder – uden nogensinde at kunne udnytte dem. Sådan startede vores samtale. “Jeg ser klarere end nogensinde”, sagde han. “Det er som om jeg er blevet sat udenfor denne jordklode og udstyret med en kæmpe kikkert. Når jeg kigger ind på kloden ser jeg alt helt skarpt. Når jeg ser alt det onde; krigen i Syrien og de syge på Rigshospitalet, føler jeg det som var det min egen lidelse. Omvendt når jeg ser alt det gode; Sygeplejerskens omsorg overfor den ældre mand, der netop har mistet sin kone, morens uforbeholdne kærlighed til hendes handicappede barn, mærker jeg det så kraftigt, at jeg får tårer i øjnene”. Han fortalte, at han aldrig havde følt sig som en del af verden på denne måde før. Han beskrev det som et fællesskab, der var meget større end ham, som han nu havde fået del i. Et guddommeligt fællesskab. Den unge mand så sådan set ikke andet end dét, du og jeg ville kunne se. Men udsigten til sin egen død havde fået ham til at se noget mere. Han fortalte sig selv ind i nogle andre historier – større historier. Historier, der dybest set handler om Guds kærlighed midt i verdens gru.

Manden her var heldig. Af grunde, vi ikke kender, kunne han se klart helt uden hjælp fra andre. Han kunne selv passe sig ind i en større fortælling. Men så heldige er vi ikke alle sammen. Og hvad gør vi så? Hvad gør vi, når vores egen lille historie om livet pludselig ikke længere giver mening – men uden at vi evner at fortælle os selv en større historie om dét, der giver plads til lidelse og til afmagt? Hvordan bliver vi seende igen, når vi pludselig ikke længere kan nøjes med bare at se?

Her er en historie om en kvinde, der havde brug for hjælp til at blive seende:

Hun var sidst i 30'erne. Hun havde haft en blomstrende karriere. Hun havde en sød og klog mand og et par skønne børn. Men nu var hun syg – hendes hjerte svigtede. Hun havde været syg længe, og fremtiden så tvivlsom ud. Manden var der godt nok stadig, men arbejdet havde hun mistet, og børnene kom nærmest

ikke på besøg længere.

Jeg kom ind på hendes stue og satte mig ned ved siden af hende. Der var stille. “Hvem er DU?”, spurgte jeg. Hun kiggede på mig med tårerne løbende ned ad kinderne: “Jeg ved ikke længere, hvem jeg er”, svarede hun. Hun var en kvinde, der havde mistet rigtig meget af det, der før gav hendes livsfortælling mening. Den lille historie, hun havde fortalt om sig selv, var gået i stykker. Og hun kunne ikke li’ den historie, som var den eneste, hun nu kunne se: En historie om ikke længere at være en kærlig kone, en dygtig medarbejder og en overskudsmor. I hendes nye historie var hun ingenting, og hun skammede sig. Det, hendes nye (men stadigvæk alt for lille historie) tillod hende at se, var, at hun ikke længere var værd at elske.

Jeg forstår hende godt. For hvad var der egentlig tilbage? Hun var jo vitterligt ikke noget værd, hvis hun målte sig efter den gængse målestok for menneskets små historier om, hvem vi er. Ud fra den målestok kunne hun umuligt konstruere en fortælling om sig selv, der gav mening. Men det var ikke hende, der var noget i vejen med – det var hendes fortælling om, hvem hun var. Den var for lille. Hun havde brug for at blive seende. Hun havde brug for at have en tro, så hun kunne blive seende. Hun havde brug for at se den større historie, der gjorde, at hun følte sig noget værd.

Når livet gør ondt og den eksistentielle ensomhed bliver din følgesvend, kan du ikke længere fortælle den sædvanlige historie om dig selv. Så kan du i stedet gøre én af tre ting: Du kan vælge at lade være med at fortælle en historie overhovedet – og ende i et eksistentielt tomrum, fordi vi mennesker er historiefortællende væsner, og uden historierne om hvem vi er, er vi vitterligt ingenting. Eller du kan fortælle historien om, at du ikke længere er noget værd – og dén historie er nogenlunde ligeså slem som ikke at have nogen historie at fortælle. Ingen af de historier gør dig seende, om man så må sige.

Eller også kan du fortælle dig ind i en større historie, hvor du pludselig bliver noget værd igen. Jeg er præst, så jeg kan med en vis autoritet sige, at du skal fortælle dig ind i historien om Guds kærlighed. Du skal blive seende, fordi din tro har frelst dig, som Jesus sagde.

Det er en fortælling, der handler om, at din og dine kares kærlighed overvinder døden, fordi vores egen lille kærlighed i virkeligheden er Guds store kærlighed i

lokal aftapning. Jo mere vi forbinder os med Guds kærlighed, jo stærkere bliver kærligheden til vores kære. Jo mere vi forbinder os med Guds kærlighed, jo mere gør vi opstand mod døden – og jo større bliver vi selv. Store nok til at kunne bære lidelse og død. Vores historie er stor nok nu, hvor den ikke længere handler om vores lille selv, men om at vi selv er en del af det største, der findes: Guds kærlighed, der lever gennem os. Og fortsætter efter vores død.

Gud blev menneske, så vi kunne lære ham at kende. Jesus samlede sit kors op som et symbol på menneskelig lidelse, så vi kunne have én at identificere os med, når vi selv lider. Vejen med korset endte med døden. Det gør det for os alle. Men historien stopper ikke her. Jesus opstod fra døden. Der var noget, der overvandt døden. Det kan være svært at tro på opstandelsen, men den handler i al sin enkelthed netop om den opstand, vi gør mod døden. Og den opstand er kærlighed. For kærligheden er stærkere end døden. For så vidt er kærligheden ligeglad med døden. Beviset for dét er, at vi ikke stopper med at elske én, bare fordi det menneske dør. Mennesket dør, men kærligheden fortsætter. Det er dét, vi skal tro på og håbe på. *“Så bliver da tro, håb, kærlighed, disse tre. Men størst af dem er kærligheden”*, som vi lige hørte i Kærlighedens Højsang.

Højsangen handler om Guds ubetingede, altomfavnende kærlighed – i modsætning til vores menneskelige begrænsede kærlighed. Vores egen kærligheds begrænsning, hvis den *ikke* er forbundet med Guds kærlighed, bliver tydelig, når vi rammes af sygdom og mister kontrollen. For her kan vi ikke altid se det gode i os selv – eller fornemme, at vi er noget værd. Når vi skammer os over os selv, har vi brug for Guds kærlige blik på os. Guds kærlige blik er nemlig skammens fjende. Guds kærlige blik er værdiløshedens fjende. Guds kærlige blik er meningsløshedens og tomhedens fjende.

Men hvordan forbinder du dig med Guds kærlighed? Hvordan mærker du den? Som alt andet her i livet skal man øve sig på det – og jo mere man øver sig, jo lettere bliver det. Og man øver sig blandt andet ved at bede om den – ved at bede til Gud. Bønnen er en god metode, fordi kærlighed altid har et gran af afmagt over sig – vi får aldrig magt over den. Vi kan kun bede om den. Og i bønnen åbner du dig for, at der er noget der er større end dig. Du åbner dig for, at Guds kærlighed kan nå dig.

Det ved mange syge mennesker intuitivt godt. Vi præster har nemlig undersøgt det. Og det viser sig, at langt over halvdelen af patienterne her på Rigshospitalet

beder til Gud. Det gad de nok ikke bruge tid på, hvis ikke bønnen hjalp dem med at finde Guds kærlighed midt i afmagten.

Men det er dét, der er så svært, når du er ramt – at bede om andres kærlighed. Også Guds. Det er svært at tro på, at du er værd at elske – også af Gud. Og her har du brug for et andet menneske til at hjælpe dig med at bede, hjælpe dig med at tro. Guds kærlighed går også gennem andre menneskers kærlighed. Du har brug for et menneske, der kan bede *med* dig og *for* dig. Du har brug for at møde et menneske, der tør møde dig i afmagten og holde troen for dig, når du ikke selv kan. Og det kræver, at det menneske selv kan holde ud at være i afmagten uden at flygte og uden at vakle i sin tro. Magtesløshedens rum skaber det fællesskab, der er brug for i den eksistentielle ensomhed. Vi har brug for et andet menneske, der tror, når vi tvivler.

”Bliv seende – din tro har frelst dig,” sagde Jesus. Du bliver seende, når du forstår, at du ikke er alene. Du bliver seende, når du forstår, at den lille historie, du hidtil har fortalt om dit eget liv med dig selv i centrum i sidste ende er ligegyldig. Du har brug for en større fortælling, der ikke længere bare handler om dig, men som gør dig til en del af noget større – faktisk gør den dig til en del af det største: Guds kærlighed. Og hvis du ikke selv kan se det, har du brug for en seende til at hjælpe dig. Eller som der var én, der sagde til mig, da jeg var længst nede: “Læg du dig bare lidt tilbage, så holder jeg håbet for dig imens – jeg ber’ for dig, når du ikke selv kan”. Lige i det øjeblik blev jeg fortalt ind i en større fortælling med et andet menneskes hjælp.

Amen!

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Anden tekstrække, Fastelavn, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/lotte-morks-praediken-fastelavnssondag>